

СИЛАБУС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

ТЕХНОЛОГІЇ ПСИХОЛОГІЧНОГО ТРЕНІНГУ

Рівень вищої освіти	<u>II (магістерський) рівень вищої освіти / III (освітньо-науковий) рівень</u>
Освітньо-професійна програма	Клінічна психологія / Психологія забезпечення ментального здоров'я / Психологія
Кафедра	Соціальної психології
Кількість кредитів	3 кредити ЄКТС
Форма контролю	Залік
Мова викладання	Українська
Розробники курсу	Дар'я Трофімова
Контактна інформація	телеграм @da_trofimova

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ОСВІТНІЙ КОМПОНЕНТ

Метою освітнього компонента є: формування у здобувачів цілісного уявлення про психологічний тренінг як форму професійної діяльності психолога, ознайомлення з теоретичними основами, моделями та технологіями тренінгової роботи, а також розвиток здатності проектувати, проводити й оцінювати ефективність психологічних тренінгів з урахуванням групової динаміки, ролі ведучого та етичних принципів професійної діяльності.

Завданнями освітнього компонента є:

- розкрити сутність, історію та місце психологічного тренінгу в системі психологічних практик;
- ознайомити з основними видами та форматами психологічних тренінгів, особливостями групової роботи;
- сформулювати розуміння закономірностей групової динаміки, фаз і етапів тренінгового процесу;
- проаналізувати роль особистості ведучого тренінгу, специфіку ко-тренерства та професійної відповідальності;
- опанувати базові моделі побудови тренінгових програм і роботи з групою;
- навчити принципам оцінки ефективності тренінгу та підготовки тренінгових програм.

ЗМІСТ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Тема 1. Психологічний тренінг як форма професійної діяльності

Лекція 1. Поняття та історія психологічного тренінгу. Розгляд психологічного тренінгу як методу активного навчання і розвитку в системі психологічних практик. Аналіз історичних етапів становлення тренінгу, впливу гуманістичної психології, групових підходів та сучасних тенденцій розвитку тренінгової роботи.

Лекція 2. Типи та види психологічного тренінгу. Групова робота: можливості та обмеження. Огляд основних видів психологічних тренінгів залежно від мети, цільової аудиторії та змісту. Аналіз переваг і недоліків групової форми роботи, її потенціалу та ризиків у професійній діяльності психолога.

Тема 2. Групова динаміка та процес тренінгу

Лекція 3. Поняття групової динаміки в психологічному тренінгу. Вивчення закономірностей розвитку групи, ролей учасників, норм і неформальних процесів, що виникають у тренінговій групі. Аналіз впливу групової динаміки на ефективність тренінгової роботи.

Лекція 4. Фази і етапи психологічного тренінгу. Розгляд структури тренінгового процесу від формування групи до завершення роботи. Аналіз завдань ведучого та психологічних процесів, характерних для кожного етапу тренінгу.

Тема 3. Ведучий тренінгу та організація роботи з групою

Лекція 5. Особистість ведучого психологічного тренінгу. Аналіз професійних, особистісних та етичних вимог до ведучого тренінгу. Розгляд стилів ведення, ролі психолога та меж відповідальності у тренінговій роботі.

Лекція 6. Ко-тренерство: можливості та виклики. Розкриття особливостей спільного ведення тренінгу, розподілу ролей і функцій між ко-тренерами. Аналіз переваг і труднощів ко-тренерської моделі.

Лекція 7. Трикутник «Мета-Люди-Процес» у тренінговій роботі. Розгляд базової концепції побудови тренінгу через узгодження цілей, особливостей учасників та процесу групової взаємодії.

Тема 4. Моделі побудови та оцінка ефективності тренінгу

Лекція 8. Модель навчання 4MAT Learning у тренінговій роботі. Ознайомлення з циклічною моделлю навчання 4MAT та її застосуванням у розробці тренінгових програм з урахуванням стилів навчання учасників.

Лекція 9. Модель ORID як інструмент роботи з груповим досвідом. Розгляд моделі ORID для структурування групових обговорень, рефлексії та осмислення досвіду учасників тренінгу.

Лекція 10. Оцінка ефективності психологічного тренінгу та розробка тренінгової програми. Аналіз критеріїв і методів оцінки результативності тренінгу. Надання практичних рекомендацій щодо проєктування тренінгової програми та підготовки до її проведення.

ПОЛІТИКА КУРСУ

Курс реалізується у дистанційному форматі.
У межах курсу передбачено опанування 10 тем.
Контроль засвоєння теоретичного матеріалу здійснюється за рахунок виконання практичних завдань. Підсумковий контроль – тест.
Під час онлайн-комунікації здобувачі зобов'язані дотримуватися правил академічної етики, коректної професійної поведінки та принципів взаємної поваги. У процесі навчання забороняється плагіат, використання сторонньої допомоги під час тестування та передача власних відповідей іншим здобувачам.

ОЦІНЮВАННЯ

Вид діяльності здобувача вищої освіти	Кількість балів	Максимальна кількість балів (сумарна)
Практичні заняття	10	20
Підсумкова оцінка самостійної роботи	5	20
Виконання умов академічної дисципліни	20	20
Залік	40	40
		100

Практичні задачі. Максимальна оцінка за виконання практичної задачі становить 10 балів.

Виконання умов академічної дисципліни. Відвідування лекцій та активна участь у практичних заняттях.

Залік проводиться в формі тестування. Підсумковий контроль здійснюється у формі тесту, що містить 20 завдань закритого типу (одна правильна відповідь). Кожне завдання оцінюється у 2 бали. Максимальна кількість балів за тест — 40 балів.

МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Курс буде викладений у формі лекцій (20 год.) та практичних (4 год.) занять, організації самостійної роботи студентів (64 год.). Протягом курсу передбачено проведення індивідуальних консультацій (2 год.).

Під час викладання дисципліни використовуються наступні методи навчання: словесні (лекція, пояснення, бесіда), наочні (ілюстрація, демонстрація), практичні (аналіз кейсів, виконання практичних завдань), а також інтерактивні техніки та методики.

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА

1. Афанасьєва Н. Є., Перелигіна Л. А. Теоретико-методологічні основи соціально-психологічного тренінгу. Харків : ХНАДУ, 2015. 215 с.
(Базова теорія, історія, методологія тренінгу)
2. Карпенко Є. В. Основи психотренінгу : навч. посіб. Дрогобич : Центр учбової літератури, 2015. 78 с.
(Вступ до тренінгової практики)
3. Мілютіна К. Л. Теорія та практика психологічного тренінгу. Київ : МАУП, 2004. 192 с.
(Класифікації тренінгів, групова робота)
4. Зливков В. Л., Лукомська С. О. Теорія та практика психологічних тренінгів. Ніжин : ПП Лисенко М. М., 2019. 209 с.
(Сучасний український підручник)
5. Forsyth D. R. Group Dynamics: Theory, Research, and Practice. 7th ed. Washington, DC : American Psychological Association, 2020.
(Групова динаміка — ключова для тренінгу)
6. Кузьменко В. І. Групова динаміка та тренінгові методи в психології. Харків : ХНУ ім. В. Н. Каразіна, 2018.
(Поєднання теорії груп і тренінгових методів)
7. Максименко С. Д., Титаренко Т. М. Психологічний тренінг як метод активного навчання і розвитку особистості // *Проблеми сучасної психології*. 2016. № 31. С. 98–110.
(Наукове обґрунтування тренінгу як методу)
8. Федорчук В. М. Тренінг особистісного зростання : навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2014. 250 с.
(Особистість ведучого, етика, стиль)
9. Посібник для фасилітаторів громад мережі організацій «Карітас». Практики, методи, інструменти. Київ, 2024.
URL: <https://caritas.ua/wp-content/uploads/guide%20for%20facilitators.pdf>
(Сучасні моделі ORID, фасилітація, оцінка ефективності)
10. Rowan J. The Future of Training in Psychotherapy and Counselling. London : Routledge, 2005.
(Рефлексія ефективності та майбутнього тренінгових практик)